

Nr 92.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1948/49 till konstfackskolan; given Stockholms slott den 13 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Josef Weijne.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1948.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne följande.

Enligt den till 1948 års statsverksproposition fogade bilagan åttonde huvudtiteln, punkten 254, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna för budgetåret 1948/49

dels till Konstfackskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 530 000 kronor;
dels till Konstfackskolan: Omkostnader ett förslagsanslag av 50 000 kronor;
dels till Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m. ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

Sedan dessa anslagsfrågor numera färdigberetts, anhåller jag att få ånyo anmäla desamma.

1. Förslagsanslaget till Konstfackskolan: Avlöningar.

Kostnaderna för konstfackskolan fördelas mellan staten och Stockholms stad enligt grunder, som i propositionen 1945: 296 underställts riksdagen för godkännande. I enlighet med vad i nämnda proposition förutsatts ha grunderna för fördelning av kostnaderna mellan staten och staden sammanfattats och preciserats i ett mellan parterna ingånget avtal. I fråga om avtalets lydelse torde få hänvisas till sid. 2 ff. i propositionen 1946: 143.

Avlöningsanslaget är för innevarande budgetår uppfört med 455 000 kronor. Beträffande personalförteckning och avlöningsstat hänvisas till statsliggaren, sid. 677 f.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har föreslagit, att anslaget måtte för nästa budgetår uppföras med 549 500 kronor, innebärande en höjning med 94 500 kronor. Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

A v l ö n i n g a r t i l l o r d i n a r i e t j ä n s t e m ä n . Denna anslagspost, nu 225 000 kronor, föreslås höjd med 3 400 kronor till 228 400 kronor med hänsyn till löneklassuppflyttningar samt ökat timantal för de ordinarie facklärarna.

A r v o d e n o c h s ä r s k i l d a e r s ä t t n i n g a r , b e s t ä m d a a v K u n g l . M a j : t . Denna anslagspost är nu uppförd med 17 385 kronor, varav 3 425 kronor avse delposten till arvoden åt skolläkare m. m., 1 000 kronor delposten till ersättning åt vissa sakkunniga och 360 kronor delposten till arvode åt tillsynslärare. *Överstyrelsen* har räknat med en höjning av förstnämnda delpost med 365 kronor, varav 115 kronor betingas av ökat elevantal och 250 kronor av föreslagen höjning av timarvudet åt skol-sköterska från 3 kronor 75 öre till 4 kronor 75 öre. — Delposten till ersättning åt vissa sakkunniga föreslås minskad med 900 kronor till 100 kronor. — *Överstyrelsen* har slutligen förordat höjning av arvudet åt tillsynsläraren med 390 kronor till 750 kronor med hänsyn till svårigheten att finna någon lärare, som med nuvarande låga arvode ville åtaga sig uppdraget som tillsynslärare.

A v l ö n i n g a r t i l l ö v r i g i c k e - o r d i n a r i e p e r s o n a l . Denna anslagspost är nu uppförd med förslagsvis 331 000 kronor. Genom beslut tidigare denna dag har Kungl. Maj:t, med anledning av framställning från styrelsen för konstfackskolan, medgivit, att under ifrågavarande anslagspost må för innevarande budgetår utöver nämnda belopp tagas i anspråk ytterligare högst 47 000 kronor. Det ökade medelsbehovet har väsentligen föranletts *dels* av att konstfackskolans styrelse på närmare anförda skäl ansett sig böra hösten 1947 intaga omkring 30 elever mer än som beräknats, vilket föranlett en ökning av antalet undervisningstimmar vid högre konst-industriella skolan, teckningslärarinstitutet och konstindustriella dagskolan med sammanlagt 3 820, *dels ock* av de genom kungörelsen 1947: 680 med-

delade nya bestämmelserna angående arvoden till vissa timlärare, vilken kungörelse enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 oktober 1947 skall äga tillämpning även å timlärare vid konstfackskolan.

För budgetåret 1948/49 har överstyrelsen beräknat medelsbehovet under icke-ordinarieposten till i runt tal 410 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till medelsbehovet för budgetåret 1947/48 med 32 000 kronor. Ökningen betingas av förslag *dels* om inrättande av 4 nya befattningar såsom extra ordinarie facklärare i Ce 25, *dels* om avlönande av vissa timlärare (i bostadskunskap, filmtryck, textiltryck och grafiskt arbete) såsom speciallärare och utökning av antalet timmar för speciallärare i talteknik och språkbehandling, *dels ock* om höjning av anslagsmedlen till avlönande av ett maskinistbiträde från 2 600 kronor till 3 200 kronor, enär det visat sig omöjligt att för hittills anvisade medel för ändamålet erhålla kompetent arbetskraft. Av de föreslagna nya facklärartjänsterna avser en konsthistoria i högre konstindustriella skolan och teckningslärarinstitutet, en metallarbete i konstindustriella dag- och aftonskolorna, en reklam och bokhantverk i konstindustriella dagskolan och en fri målning i nämnda skola. Beträffande undervisningsskyldigheten förelår överstyrelsen, att densamma för facklärartjänsten i konsthistoria skall omfatta 6 föreläsningstimmar per vecka, varvid varje föreläsningstimme skulle räknas såsom två undervisningstimmar i vanliga ämnen. För facklärartjänsten i metallarbete beräknas 16 veckotimmar samt för vardera av de båda övriga facklärartjänsterna 20 veckotimmar.

Bidrag från Stockholms stad. Detta bidrag är för innevarande budgetår i avlöningsstaten beräknat till 123 000 kronor. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hade överstyrelsen beräknat detta bidrag för nämnda budgetår till 133 110 kronor, mot vilka beräkningar *stadsfullmäktige i Stockholm* icke funnit anledning till erinran.

Jag vill emellertid erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1947, under hänvisning till vad jag i propositionen 1947:102 anfört angående vissa av den statliga löneregleringen påkallade jämkningar i gällande avtal mellan staten och Stockholms stad angående fördelningen av kostnaderna för konstfackskolan, anbefallt överstyrelsen att med vederbörande myndigheter i staden upptaga överläggningar angående ändring i avtalet i nu nämnt hänseende ävensom att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill överläggningarna kunde giva anledning. Från överstyrelsen har under hand upplysts, att överläggningar i angivet hänseende ägt rum och att en preliminär överenskommelse träffats, vilken överstyrelsen avsåg att inom den närmaste tiden underställa Kungl. Maj:t. På grundval av denna preliminära överenskommelse har överstyrelsen ansett sig kunna beräkna stadens bidrag för innevarande budgetår till 129 070 kronor och för nästa budgetår till 141 160 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att ordinarieposten i enlighet med överstyrelsens förslag uppräknas med 3 400 kronor till 228 400 kronor med hänsyn till löneklassuppflyttningar m. m.

I överensstämmelse med den ståndpunkt jag tidigare intagit till motsvarande förslag beträffande, bland annat, de högre tekniska läroverken, kan jag icke tillstyrka den förordade höjningen av timarvodet för skolsköterskan från 3 kronor 75 öre till 4 kronor 75 öre. Delposten till arvoden åt skolläkare m. m. torde därför bära höjas endast med 115 kronor till följd av ökat elevantal och uppföras med 3 540 kronor. — Delposten till ersättning åt vissa sakkunniga torde i enlighet med överstyrelsens förslag bära minskas med 900 kronor till 100 kronor. — Då jag icke nu är beredd att förorda en uppräknings av arvodet åt en tillsynslärare, torde ifrågasatt delpost bära uppföras med oförändrat belopp, 360 kronor. Beträffande övriga delposter ha några förändringar icke ifrågasatts, varför även dessa torde bära upptagas med oförändrade belopp. Vad jag sålunda förordat föranleder en minskning av hela arvodesposten med (900 — 115 =) 785 kronor till 16 600 kronor.

Under icke-ordinarieposten, som nu är uppförd med förslagsvis 331 000 kronor, må jämlikt Kungl. Maj:ts tidigare denna dag meddelade beslut för innevarande budgetår tagas i anspråk högst 378 000 kronor. Det ökade medelsbehovet har, såsom förut nämnts, väsentligen föranletts dels av att styrelsen för konstfackskolan innevarande läsår ansett sig bära intaga ett 30-tal elever mer än vad som beräknats vid anslagsavvägningen och dels av de genom kungörelsen 1947: 680 förbättrade löneförmånerna för timlärare. Då angivna förhållanden äro av beskaffenhet att påverka anslagsbehovet även för nästa budgetår, bör sistnämnda belopp läggas till grund för beräkningen av medelsbehovet för samma budgetår.

Överstyrelsen har föreslagit inrättande av 4 nya facklärartjänster i Ce 25, av vilka en avsetts för ämnet konsthistoria vid högre konstindustriella skolan och teckningslärarinstitutet. Sistnämnda tjänst skulle förenas med en undervisningskyldighet av 6 föreläsningstimmar per vecka, varvid varje föreläsningstimme skulle räknas som två undervisningstimmar i vanliga ämnen. Jag är icke beredd att tillstyrka inrättandet av denna tjänst. Beträffande de övriga föreslagna facklärartjänsterna vill jag framhålla, att en förstärkning av lärarpersonalen vid konstfackskolan synes motiverad bland annat med hänsyn till att vissa läraravdelningar för närvarande äro alltför stora — med ända upp till 50 elever i varje avdelning — för att undervisningen skall kunna ge avsett resultat. I nuvarande läge anser jag mig emellertid endast såtillvida kunna tillmötesgå överstyrelsens förslag, att jag förordar inrättande av en ny facklärartjänst i Ce 25. I enlighet med stadgan för konstfackskolan bör det ankomma på överstyrelsen att bestämma det eller de ämnen, som skola tillhöra befattningen. I anslutning till vad jag förordat och för beredande av ökade medel till avlönande av ett maskinistbiträde torde icke-ordinarieposten bära uppräknas med i runt tal 10 000

kronor. Däremot är jag icke beredd att förorda en ökad medelsanvisning för att vissa nu med timarvoden avlönade lärare i stället skulle kunna avlönas såsom speciallärare. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande icke-ordinarieposten, bör densamma för nästa budgetår uppföras med (378 000 + 10 000 =) 388 000 kronor. I personalförteckningen bör den ändring vidtagas, som betingas av mitt förslag om inrättande av en ny facklärartjänst i Ce 25.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra uppräknas med 28 505 kronor till 54 000 kronor.

De särskilda uppbörsmedlen beräknar jag till sammanlagt 160 000 kronor, varvid jag uppskattar bidraget från Stockholms stad till 139 120 kronor.

Avlöningsanslaget beräknar jag alltså för nästa budgetår till (228 400 + 16 600 + 388 000 + 54 000 — 160 000 =) 527 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 72 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1948/49, vidtaga av mig angiven ändring i personalförteckningen för konstfackskolan, *dels* godkänna följande avlöningsstat för konstfackskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 228 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a. Arvoden åt skolläkare m. m., *förslagsvis* . . . kronor 3 540
 - b. Ersättning åt vissa sakkunniga, *förslagsvis* » 100
 - c. Arvode åt bibliotekarie » 5 000
 - d. Arvode åt tillsynslärare » 360
 - e. Arvode åt portvakt » 800
 - f. Ersättning åt vissa teckningslärare och handledare, *förslagsvis* » 4 800
 - g. Ersättning åt styrelsens sekreterare » 2 000 kronor 16 600

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 388 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 54 000
	Summa kronor 687 000;

Särskilda uppbördsmedel:

1. Elevavgifter, <i>förslagsvis</i> kronor	18 000
2. Avkastning ur Sjöstedtska fonden	» 2 880
3. Bidrag från Stockholms stad, <i>förslagsvis</i>	» 139 120 kronor 160 000
	Nettoutgift kronor 527 000;

dels ock till Konstfackskolan: Avlöningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av kronor 527 000.

2. Förslagsanslaget till Konstfackskolan: Omkostnader.

Detta anslag är nu uppfört med 45 300 kronor, varav 35 000 kronor till övriga expenser och 4 500 kronor till stipendier m. m. Beträffande sistnämnda anslagspost har föreskrivits, att ur densamma må utgå — jämte stipendier åt elever vid konstfackskolan — högst 2 000 kronor såsom ersättning åt färdledare vid studieresor till konstindustriella fabriker och verkstäder samt såsom bidrag till mindre bemedlade elevers resekostnader vid studieresorna. Stockholms stad bestrider en tredjedel av de verkliga kostnaderna för övriga expenser vid konstfackskolan. Av nyssnämnda belopp å 4 500 kronor avser 750 kronor den konstindustriella aftonskolan, varför Stockholms stad bidrager för ändamålet med sistnämnda belopp.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt om höjning av anslaget med 8 700 kronor till 54 000 kronor. Därvid har överstyrelsen räknat å ena sidan med en höjning av delposten till övriga expenser med 6 000 kronor och av anslagsposten till stipendier m. m. med 5 500 kronor samt å andra sidan med en höjning av bidraget från Stockholms stad med 2 800 kronor, varav 750 kronor avser ytterligare bidrag till stipendier m. m. Höjningen av delposten till övriga expenser har motiverats med ökade kostnader för trycksaker, renhållning, vakthållning, handräckning m. m., varvid även hänvisats till att budgetåret 1946/47 40 000 kronor stätt till konstfackskolans förfogande för bestridande av hithörande utgifter. Det förordade beloppet av 10 000 kronor till stipendier m. m. skulle enligt skolstyrelsens förslag disponeras *dels* med 3 000 kronor till stipendier och belöningar till elever i högre konstindustriella skolan, teckningslärarinstitutet och konstindustriella dagskolan, *dels* med 1 000 kronor till stipendier och belöningar till elever i konstindustriella aftonskolan, *dels* med 3 500 kronor till studieresor för

elever i högre konstindustriella skolan, teckningslärarinstitutet och konstindustriella dagskolan, dels med 500 kronor till studieresor för elever i konstindustriella aftonskolan, dels ock med 2 000 kronor till studieresor för lärare. Skolans styrelse hade bland annat framhållit, att flertalet av skolans omkring 700 elever vore i behov av såväl stipendier som bidrag till för undervisningen önskvärda studieresor samt att bidragets nuvarande storlek omöjliggjort studiebesök i önskvärd utsträckning utanför Stockholm. Icke heller hade lärarna kunnat tilldelas bidrag till sådana resor. Överstyrelsen instämde i styrelsens åsikt, att anslaget till stipendier m. m. vore i behov av en höjning. Mot av styrelsen föreslagna belopp hade överstyrelsen icke något att erinra. Överstyrelsen utginge från att ur de till studieresor för elever angivna beloppen liksom hittills jämväl finge utgå ersättning till färdledare vid sådana resor. Med hänsyn till att staten bidroge med hela beloppet till stipendier för lärare vid kommunala anstalter för yrkesundervisning bör Stockholms stad icke betala någon del av stipendierna för lärarnas vid konstfackskolan studieresor.

Stockholms stadsfullmäktige ha icke haft något att erinra mot överstyrelsens ifrågavarande förslag.

Departementschefen. Jag förordar en höjning av delposten till övriga expenser med 5 000 kronor till 40 000 kronor. Under erinran om att lärare vid konstfackskolan kunna komma i åtnjutande av resestipendier från det under åttonde huvudtiteln upptagna anslaget till resestipendier åt lärare vid yrkesundervisningen kan jag icke tillstyrka förslaget om anvisande under anslagsposten till stipendier m. m. av 2 000 kronor till resestipendier åt lärare vid konstfackskolan. Däremot vill jag med hänsyn till det ökade elevantalet förorda en höjning av samma anslagspost med 1 500 kronor för tillgodoseende av de ändamål, för vilka posten nu är avsedd, varvid jag räknar med att hälften av ökningen eller 750 kronor faller på aftonskolan. Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör inkomstposten Bidrag från Stockholms stad höjas med i runt tal 2 400 kronor och förevarande anslag uppföras med 49 400 kronor, innebärande en anslagshöjning med 4 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konstfackskolan: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 49 400.

3. Reservationsanslaget till Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 51 800 kronor. Stockholms stads bidrag till ifrågavarande ändamål tillgodoföres anslaget såsom särskilda uppbördsmedel.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt om höjning av anslaget med 32 400 kronor enligt följande sammanställning.

Utgifter:

Möbler och övriga inventarier	kronor 41 000	(+ 25 600)
Bibliotek	» 5 000	(+ 1 500)
Undervisningsmateriel	» 41 800	(+ 7 500)
Materiel för nya verkstäder	» 6 000	—
Hantverksarbete och material	» 6 000	—
	Summa kronor 99 800	(+ 34 600).

Särskilda uppbördsmedel:

Bidrag från Stockholms stad	kronor 15 600	(+ 2 200)
	Nettoutgift kronor 84 200	(+ 32 400).

Möbler och övriga inventarier. I ärendet framhålles, att beståndet av möbler och övriga inventarier i allmänhet är starkt föråldrat och förslitet. Styrelsen för konstfackskolan har särskilt anhållit om anslag till nyanskaffning och förbättring inom vissa lärosalar samt lärarrum. Av det begärda anslaget avses 5 000 kronor till löpande utgifter, 4 500 kronor till inredning i föreläsningssalen på nedre botten, där samtliga möbler, vilka torde härstamma från omkring 1870, uppges vara i mycket dåligt skick. — Enahanda är förhållandet beträffande salarna för frihandsteckning en trappa upp, där inredningen är så bristfällig, att elevernas möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen påverkas. Till inredning av en av dessa salar beräknas 8 000 kronor. — För anskaffande av nya bänkar, bord, stolar och skåp i lärosalen med tillhörande verkstad för bokhantverk begäres 3 000 kronor. Nu befintlig inredning vore så försliten, att den icke kunde repareras. — Styrelsen har för avsikt att i de lokaler inom skolan, som till juni 1947 disponerats av statens utlänningskommission, inreda ateljéer, rit-salar och verkstäder. Möbleringen av dessa lokaler beräknas draga en kostnad av 25 000 kronor, varav för budgetåret 1948/49 begäres 10 000 kronor. — Slutligen hemställer styrelsen om 10 500 kronor för inredning av de lärarrum, som disponeras av skolans sju huvudlärare. Dessa rum äro nu möblerade med utrangerade möbler från kansliet och lärosalarna.

Undervisningsmateriel. Av det begärda anslaget härför, 41 800 kronor, avses 21 800 kronor för vissa engångsutgifter nämligen inköp av en stengodsugn med tillhörande utrustning (15 000 kronor) och inrättande av en slöjdverkstad, avsedd närmast för elevernas vid teckningslärarinstitutet slöjdläro-utbildning (6 800 kronor) och 20 000 kronor för utgifter av löpande natur. I sistnämnda hänseende innebär förslaget en ökning med 6 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår. Fackavdelningarna för textil- och metallarbete ha för nämnda budgetår beviljats vardera 1 000 kronor för vissa experiment, anskaffning av förbrukningsmateriel och inköp av elevarbeten. Det föreslås nu, att de återstående fem fackavdelningarna samt teckningslärarinstitutet jämväl tilldelas anslag härför.

Stadsfullmäktige i Stockholm ha icke haft något att erinra mot överstyrelsens förslag.

Departementschefen. Den föreslagna nyanskaffningen av möbler och övriga inventarier torde i och för sig vara synnerligen behövlig. Jag anser

mig emellertid för närvarande endast kunna tillstyrka en medelsanvisning av 31 000 kronor för ändamålet. Jag har därvid liksom för innevarande budgetår räknat med 5 000 kronor för löpande utgifter. Återstoden torde i första hand böra disponeras för inredning av föreläsningssalen och en sal för frihandsteckning. I fråga om biblioteket förordar jag oförändrad medelsanvisning, 3 500 kronor. Jag anser mig icke heller kunna förorda någon ökning av anslagsmedlen, 34 300 kronor, till undervisningsmateriel. Posten till materiel för nya verkstäder, nu 6 000 kronor, samt posten till hantverksarbete och materiel, nu likaledes 6 000 kronor, torde i enlighet med föreliggande förslag böra beräknas till oförändrade belopp. Det totala medelsbehovet beräknar jag alltså till 80 800 kronor. Då Stockholms stads avtalsmässiga bidrag härtill torde kunna beräknas till i runt tal 14 100 kronor, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 66 700 kronor. Stadens bidrag torde liksom nu böra tillgodoföras anslaget såsom särskilda uppbördsmedel. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konstfackskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 66 700.

Vad departementschefen sålunda under punkterna 1—3 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. v. Krusenstjerna.